

Концепція моніторингу повинна бути доповнена концептуальними підходами контролінгу, який володіє окремими прийомами та методами дослідження з використанням елементів системного підходу та інших принципів загального та специфічного характеру.

Процес дослідження стану об'єктів фінансово-економічного моніторингу супроводжується дотриманням принципів комплексності, достовірності, ефективності, емерджентності, якості виконання методичних процедур, повноти оцінки даних, безперервності та науковості обраних прийомів аналізу. Отримані аналітичні дані в результаті моніторингу формуються у вигляді системи макроекономічних індикаторів та рейтингів, на основі яких здійснюється розробка стратегічних напрямків державного регулювання національної економіки.

Таким чином, система фінансово-економічного моніторингу у державному регулюванні національної економіки передбачає застосування відповідних заданих елементів, кожен з яких виконує відповідну роль і забезпечує виконання поставлених завдань, з метою отримання аналітичних даних, які формуються у вигляді системи макроекономічних індикаторів та рейтингів. Фінансово-економічний моніторинг у системі державного регулювання національної економікою формує результати дослідження щодо реалізації важливих пріоритетних завдань державної політики економічного розвитку в умовах глобалізації та євроінтеграції. Моніторинг націлений на раннє виявлення негативних явищ в системі державного регулювання національної економіки та її сегментів. Фінансово-економічний моніторинг характеризується організаційними та управлінськими заходами, які використовуються комплексно, підвищуючи ефективність реалізації системи державного регулювання. Запропонований інструментарій дозволить скорегувати пріоритетні напрями державного регулювання фінансово-економічних процесів в трансформаційних умовах ринкової кон'юнктури.

#### **Список літератури:**

1. Валентюк І. Поняття та сутність моніторингу в системі регіонального управління/ І.Валентюк// – Вісник національної академії державного управління. – Режим доступу: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2010-1-21.pdf>
2. Інформаційне і аналітичне забезпечення системи моніторингу / А. О. Морозов, В. Л. Косолапов, В. Є. Колосов та ін. // Наук.-техн. інформація. - 2002. - № 3. - С. 18-23
3. Литвак Б. Г. Разработка управленческого решения / Б. Г. Литвак // – М. : Дело, 2000. – 392 с.
4. Побережець О. В. Управління результатами діяльності промислового підприємства: теорія і методологія: дисерт. на здобуття наук. ступеня докт. екон. Наук : спец. 08.00.04 / О. В. Побережець. – К., 2016. – 513 с.

**Діхтяренко Назар**

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,  
студент МП-2, «Економіка»

#### **ВИЗНАЧЕННЯ КРЕДИТОЗДАТНОСТІ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО ТА ПОЛІТИЧНОГО СТАНОВИЩА**

В сучасних умовах глобалізації економічних процесів та відкритих ринкових умов, будь-яка країна потребує додаткових коштів для розвитку та реалізації проєктів. Лише такі країни як Андора, Бруней, Макау, Ліхтенштейн та Фолклендські острови не мають зовнішнього боргу [1], всі інші країни мають значні зовнішні борги. Зважаючи на зазначену інформацію, дуже важливо оцінити рівень кредитоздатності країни з урахуванням багатьох економічних та політичних факторів.

При виборі потенційного боржника, слід звертати увагу на рівень його кредитоздатності, прогнозовані надходження до бюджету, екологічні та природні умови, показники основних макроекономічних показників та політичне становище в даній країні. Рівень кредитоздатності країни публікують такі організації як: Fitch, Moody's та S&P. Дані організації оцінюють рейтинг кредитоздатності країни з розрахунку на короткостроковість чи довгостроковість. Короткостроковий рейтинг змінюється від рівню D – дефолт до AAA – найвищий рівень кредитоздатності. З точки зору довгостроковості, рейтинг змінюється від C – надзвичайно спекулятивний до F1+ - найвищий рівень кредитоздатності. Не менш важливим є фактор політичного становища в досліджуваній країні. Для оцінки політичного становища слід ретельно дослідити наявну інформацію із засобів масової інформації, а саме чи не відбуваються в країні політичні перевороти, якщо такі відбувалися раніше, то які і як давно, репутація уряду та президента країни, рівень довіри населення владі. Також слід звернути увагу на попередні кредити країни, як вони виплачуються та чи не було випадків відмови від сплати коштів. Надзвичайно важливим фактом є незалежність країни та її територіальна цілісність. Природні умови, також є надзвичайно важливими, якщо країна знаходиться на узбережжі океану та трапляються часті повені чи цунамі, це може негативно вплинути на виплату кредитних коштів. Актуальним фактором є рівень екологічної безпеки країни та стан екології загалом. До основних макроекономічних показників, які відображають кризові явища в економіці є: валовий внутрішній продукт (ВВП), чистий внутрішній продукт (ЧВП), валовий національний дохід (ВНД) та національний дохід (НД). Для оцінки загального рівня розвитку країни слід звернутися до міжнародних рейтингів, які публікуються щорічно. Одним із найбільш репрезентативних рейтингів є індекс конкурентоздатності країни (GCI). Даний індекс містить в собі пілари, які відображають рівень розвитку інституцій країни, економічні показники та інші. Аналіз основних статей експорту країни та порівняння цін на дані товари в біржових установах дає змогу зрозуміти наскільки країна залежна від експорту та чи на запланованому рівні будуть відбуватися надходження до бюджету від експорту основних товарів.

Після аналізу основних показників країни, також слід оцінити ймовірні ризики. До основних видів ризиків слід віднести: ризик конвертації та транзитний ризик, ризик несплати боргу боржником та ризики природного походження, валютні ризики. Ризик конвертації з'являється у випадку, коли національна валюта боржника та кредитора відрізняється, тому боржник має конвертувати свою валюту у валюту кредитора. Під час конвертації валюти можуть з'явитися обмеження з боку банку, який обслуговує дану конвертацію, заборони на обмін валюти від уряду чи нестача іноземних коштів в країні. Транзитний ризик виникає під час передачі коштів від боржника до кредитора. Транзитний ризик має місце при фізичній передачі коштів, передачі коштів через банк-посередник. При перерахунку коштів із рахунку боржника на рахунок кредитора транзитні ризики майже відсутні. Ризик несплати боргу боржником присутній завжди, але його значущість залежить від фінансових можливостей боржника та його репутації. Ризики природного походження присутні завжди, не залежно від того, в якій природній зоні знаходиться країна, адже до даних ризиків включаються не тільки природні катастрофи, а і епідемії. Валютні ризики існують лише у випадку різної національної валюти у кредитора та боржника, якщо обидві країни мають достатні запаси твердої валюти, чи обидві країни користуються однаковою валютою такий ризик відсутній.

Визначивши основні критерії оцінки кредитоздатності країни слід проаналізувати наскільки Україна є кредитоздатною та наскільки вона приваблива для кредитора. Отже, рівень кредитоздатності країни за рейтингом Fitch[2] – B- істотно недостатній рівень кредитоспроможності в довгостроковому розрізі, в короткостроковому – B – дуже спекулятивний. Загалом, Україна посідає 117 місце із 124 в рейтингу Fitch, що не є добрим показником. Політичне становище України є дуже нестабільним у зв'язку з агресією з боку Росії, військовими діями на сході країни. Варто зазначити, що в Україні «молода» команда у верхівці влади включно з президентом. Крім того, наявна інформація про відмову України сплатити борг попередньої влади в розмірі 3 млрд \$ на користь Росії [3]. Так як, 20 грудня 2013 року Віктор

Янукович, колишній президент України, продав облігації уряду України Російському державному фонду національного добробуту. Загалом політичне становище України можна оцінити нестабільним під час транзитивного періоду. Щодо природних ризиків, можна сказати, що суттєвих природних катаклізмів не відбувалося на території країни, але низький рівень охорони здоров'я створює слабе місце, завдяки чому можливі випадки епідемій та поширення вірусів серед населення. Україна посідає 85 місце із 141 у рейтингу конкурентоздатності (GCI). Основними статтями експорту України є: продукти металургійної промисловості (25%), сільськогосподарська сировина (21%) та олійні вироби сільськогосподарського походження (9.4%) [4]. Сьогоднішні ціни на дані товари досить волатильні, слід виділити лише різке зниження цін на сталь, яка є основною статтею експорту України. Станом на 2018 рік Україна мала 125,300,000,000 \$ зовнішнього боргу, та посідала 46 місце в рейтингу найбільших боржників.

В результаті проведеного дослідження можна сказати, що Україна має низький рівень кредитоздатності, нестабільне політичне становище, погану історію попередніх зобов'язань, низький рівень конкурентоздатності та недостатньо диверсифіковані статті експорту. Зважаючи на наявну інформацію, Україну не можна назвати привабливим потенційним боржником для кредитора. Саме тому, Україні потрібно зосередитися на наявних боргах та намагатися підвищити рівень кредитоздатності, стабілізувати політичне становище.

### Список літератури:

1. Інтернет портал Центрального Розвідувального Управління США  
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2079rank.html>
2. Інтернет портал Nonews  
<https://nonews.co/directory/lists/countries/fitch-rating>
3. Матеріали із відкритої інтернет-бібліотеки Вікіпедія  
[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D1%80%D0%B3\\_%D0%AF%D0%BD%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87%D0%B0#cite\\_note-3](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D1%80%D0%B3_%D0%AF%D0%BD%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87%D0%B0#cite_note-3)
4. Інтернет ресурс Обсерваторія Економічної Складності  
<https://oec.world/en/profile/country/ukr/>

**Зайнчуковська Валерія**

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,  
студентка 4 р. н., «Економіка»

## **ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ**

Постановка проблеми. У відповідності до існуючого поняття соціально-економічного розвитку, складова екології повинна сприяти цілісності природних систем, їхній життєздатності, бо це має значний вплив на усю біосферу. Людству потрібно постійно підтримувати загальну спроможність біологічних систем пристосовуватися до різних змін, до самооновлення, та не дозволяти настанню їхньої деградації чи скорочення розмаїття біологічних істот.

Ігнорування здійснення раціональної екологічної політики, посилення антропогенного тиску на земельні ресурси спричиняє зростання екологічної кризи. Так, у правовому полі задекларовано, що антропогенне й техногенне навантаження на зовнішнє природне середовище в нашій державі в декілька разів перевищує існуючі показники, встановлені у розвинених державах світу.

Основними екологічними проблемами України є:

- 1) Погана якість води

Через погану очистку стічних водних ресурсів та індустріальних стоків вода перенасичена шкідливими речовинами. Це призвело до того, що більшість водойм нашої країни мають 3 рівень